

Holger Eriksen: Lovforslaget er en konsekvens af de ændringer, der er sket i stats-tjenestemandsløven, og giver ikke anledning til bemærkninger fra min side, men da den højtærede kirkeminister har bebudet at ville stille et ændringsforslag, må jeg senere stille forslag om, at lovforslaget henvises til behandling i lønningsudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til lønningsudvalget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 26. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om de kulturhistoriske lokalmuseer.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1964 til 31. marts 1965.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende Danmarks ratifikation af nordisk overenskomst om gensidig bistand i nødstilfælde i forbindelse med strålingsulykker.

Mødet hævet kl. 15²⁵.

61. møde.

Onsdag den 26. februar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skifteligt at fremsætte:

Forslag til normeringslov for finansåret 1964-65 og

forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemand.

Udvalget angående forslag til lov om udbygning af statens seruminstitut har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

I skrivelse af gårds dato meddeler økonomiministeren, at han om muligt fredag den 28. februar ønsker at give folketinget en redegørelse for den af det økonomiske sekretariat udarbejdede „Økonomisk Årsoversigt, marts 1964“.

I skrivelse af gårds dato anmoder finansministeren om, at der for resten af den nuværende funktionsperiode må blive valgt et nyt medlem af bestyrelsen for „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“ i stedet for fhv. folketingsmand Einer-Jensen, der er afgået ved døden.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til normeringslov for finansåret 1964-65 og forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemand.*

Den overvejende del af de på normeringslovforslaget optagne stillinger medfører ikke nogen forøgelse af det samlede antal tjenestemandstillinger, idet der forudsættes nedlagt et tilsvarende antal stillinger i bundklasserne. På visse områder er der dog tale om en reel udvidelse af tjenestemandsgruppen. Udbygningen inden for undervisningsområdet er således fortsat ved oprettelse af en række professorater og afdelingslederstil-

[Finansministeren.]

linger m. v. ved de højere læreanstalter samt ved forøgelse af antallet af lærerstillinger ved de forskellige skoler. Den forsvarlige løsning af politiets arbejdsopgaver, der er i stadig vækst, har gjort en udvidelse af politistyrken påkrævet, og som led heri er der for finansåret 1964-65 foreslået en forøgelse af normativet med 100 mand. Ligesom de foregående år er der på det foreliggende normeringslovforslag medtaget det antal militære tjenestemandstillinger — i år i alt 32 — som der efter til- og afgang fra forsvarets skoler og de arbejdsmæssige krav, der stilles til befalingsmændene, må påregnes at blive behov for i det kommende finansår, hvorved bemærkes, at den foreslåede forøgelse med sikkerhed vil ligge inden for det endelige behov for militære stillinger. Endelig skal jeg nævne, at de under Danmarks elektriske materielkontrol (DEMKO) beskæftigede kommunale tjenestemænd er foreslået overført til staten, således at DEMKO normeres som en selvstændig institution under ministeriet for offentlige arbejder. Det bemærkes herved, at denne normering ikke betyder nogen merudgift for staten, idet de med institutionens virksomhed forbundne udgifter dækkes af afgifter fra fabrikanterne af det godkendelsespligtige materiel.

Med hensyn til enkeltheder i normeringslovforslaget tillader jeg mig i øvrigt at henvise til de forslaget ledsagende bemærkninger.

Ligesom de tidligere år har samtlige fra de forskellige ministerier indkomne forslag været forelagt lønningsrådet, og det foreliggende lovforslag er i overensstemmelse med rådets udtalelser over for finansministeriet.

Merudgiften ved normeringslovforslaget vil — beregnet på sædvanlig måde — for det kommende finansår andrage ca. 7 mill. kr.

Lovforslaget om ændringer i lønnings- og pensionsloven indeholder bl. a. en bestemmelse, hvorefter der i forbindelse med den ordinære 3-årige stedtillægsrevision pr. 1. april 1964 sker oprykning fra sats b til sats a af Hørsholm kommune, som derved lige stilles med de tre hovedstadskommuner og en række af hovedstadens øvrige omegnskommuner.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til de lovforslaget ledsagende bemærkninger,

kan jeg oplyse, at de på dette forslag optagne bestemmelser er tiltrådt af lønningsrådet.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale begge lovforslag til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Birthe Wetlesen* til finansministeren:

„Vil ministeren oplyse, om han for at sikre et folketingsmedlems støtte til gennemførelsen af lovforslagene om afgiftsforhøjelser har afgivet løfte om undersøgelser med henblik på forslag om anden, afgiftsforhøjelserne uvedkommende beskatning?“

Birthe Wetlesen: Den 12. februar vedtog det høje ting regeringens lovforslag om afgiftsforhøjelser på øl, cigaretter og benzin. Afstemningen var imødeset med nogen spænding, fordi to medlemmer af de folketingsgrupper, der støtter regeringen, det ærede medlem hr. Holger Eriksen og det ærede medlem hr. Aage Fogh, i dagene før afstemningen havde givet udtryk for opfattelser, der måtte forstås sådan, at de var imod de foreslåede afgiftslove. Inden afstemningen fandt sted, begrundede det ærede medlem hr. Holger Eriksen her i salen, hvorfor han alligevel ville stemme for lovforslagene, medens det ærede medlem hr. Aage Fogh ikke tog ordet.

Alligevel stemte også det ærede medlem hr. Aage Fogh for lovforslagene. Begrundelsen herfor er ikke meddelt det høje ting. Derimod har det ærede medlem hr. Aage Fogh udtalt sig til pressen og i henhold til referaterne givet udtryk for, at den højtærede finansminister på en række afgiftslovene uvedkommende områder har givet ham visse garantier, som har bevirket, at det ærede medlem som en slags modydelse nok mente at kunne stemme for afgiftslovforslagene og derved medvirke til at redde regeringens liv.

Stadig i henhold til avisreferaterne har den højtærede finansminister bekræftet denne udtalelse. Aftalerne drejer sig efter det for mig foreliggende bl. a. om frem-

[Birthe Wetlesen.]

sættelse af lovforslag om skærpelse af kapitalvindingskatten og om undersøgelse af mulighederne for, at ubebygget jord nær byerne kan bringes frem til salg gennem en opvurdering med deraf følgende højere skatter.

Nu kan man jo mene, hvad man vil om den form for politiske handler, hvor stillingtagen til ét lovforslag gøres betinget af løfte om undersøgelser og fremsættelse af lovforslag på helt andre områder. Jeg for min part kan ikke tænke mig, at en sådan fremgangsmåde vil fremme tilliden til eller respekten for dansk folkestyre og parlamentarisme. Såfremt der imidlertid virkelig er truffet en sådan aftale, må det høje ting i hvert fald kunne forvente at blive gjort bekendt med, hvad denne aftale går ud på — og det i selve det høje ting og ikke igennem andenhåndsuplysninger i dagspressen.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg kan bekræfte, at jeg forud for afstemningen om forslagene om at forhøje afgifterne på cigaretter, øl og benzin havde haft drøftelser med det ærede medlem hr. Aage Fogh, der før denne afstemning ønskede at kende regeringens stilling til visse punkter i den forestående lovgivning om grundstigningsskylden m. v.

Under disse drøftelser bekræftede jeg, hvad jeg tidligere havde udtalt her i tinget, at regeringen er indstillet på at fiksere grundstigningsskylden på det nuværende grundlag med rettelse af indtrufne fejl og skævheder, men at regeringen ikke dermed ønsker at give frit løb for jordspekulationen. Videre bekræftede jeg, at det er hensigten at skærpe den særlige indkomstskat ved salg af fast ejendom med henblik på at inddrage en væsentlig part af de virkelig store fortjenester ved salg af fast ejendom, herunder først og fremmest fortjenester ved salg af jord, der overgår til anden anvendelse, og at det var hensigten at fortsætte de periodiske vurderinger, således at udstykningsmoden jord vurderes op og dermed bliver pålagt øget kommunal grundskyld. Endelig meddelte jeg det ærede medlem, at regeringen ville anmode det nedsatte ekspertudvalg om at undersøge muligheden af at pålægge sådanne arealer en særlig grundskyld, inden de overgår til deres ende-

lige anvendelse, og jeg gav tillige tilsagn om at ville anmode ekspertudvalget om — med henblik på at udarbejde forslag herom — at foretage en hurtig undersøgelse af muligheden for at foretage opvurderinger, når der af en kommune er afgivet tilbud på jord, som er nødvendig for kommunens udvikling. Det var herved en forudsætning, at resultatet af denne undersøgelse såvel som min stillingtagen dertil skulle foreligge i dette forår.

Birthe Wetlesen: Jeg takker den højtærede finansminister for svaret og må altså konstatere, at et af det høje tings medlemmer har stillet uvedkommende betingelser for at stemme for de nylig vedtagne afgiftslove. Jeg skal ganske overlade til hver enkeltets dømmekraft at afgøre, om en sådan fremgangsmåde kan tænkes at fremme tilliden til og respekten for dansk folkestyre. Det er muligvis en praktisk form for politik, men den forekommer mig ikke anbefalelsesværdig, og min fantasi strækker ikke til til at overskue konsekvensen af denne fremgangsmåde ved fremtidige afstemninger her i tinget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *N. Chr. Christensen* til finansministeren:

„Vil ministeren redegøre for det nærmere indhold af den mellem regeringen og folketingsmand Aage Fogh indgåede aftale angående ejendomsbeskatningen, der var en betingelse for hans stemmeafgivning ved tredje behandling af afgiftslovene?“

N. Chr. Christensen: Anledningen til det spørgsmål, jeg har tilladt mig at stille til den højtærede finansminister, er det kulissedrama, der må være udspillet forud for de nye afgiftsloves vedtagelse i folketinget onsdag den 12. februar.

Der er jo ikke noget mærkeligt i, at to regeringspartier når frem til et enigt standpunkt gennem forhandling. Det for folkestyret foruroligende opstår, når en minister for at opnå tilslutning fra rebelske enkeltpersoner indgår hemmelige aftaler for at få de pågældende medlemmer til at ændre standpunkt imod deres overbevisning ved at udstede løfter, som ikke kommer frem

[N. Chr. Christensen.]

i dagslyset. Jeg begrundet denne påstand med en reportage i det radikale hovedstadsblad Politiken den 13. februar, hvoraf det fremgår, at der er indgået en hemmelig pagt — der bruges udtrykkelig udtrykket en hemmelig pagt — mellem det ærede medlem hr. Aage Fogh og den højtærede finansminister, en pagt, der skal være nedfældet på et stykke papir. Lidt patetisk kalder det ærede medlem det for en aftale mellem mandfolk. Helt bortset fra, at det er svært at forstå det mandfolkeagtige i at indgå en pagt med løfter om imødekommenthed over for det ærede medlems særstandpunkter vedrørende kapitalvindingskat og grundstigningsskyld for derved at sikre hans stemme til afgiftslove, der er ham inderligt imod, må folketingsmanden have krav på en yderligere uddybning over for offentligheden af pagten, allerhelst ved en offentliggørelse af den, hvis den i det hele taget eksisterer.

Er det den højtærede finansministers hensigt som part i et agreement til gengæld for det ærede medlem hr. Aage Foghs, skal vi sige tavse ja-stemme til de højere afgifter på cigaretter, øl og benzin at foretage virkelige undersøgelser som følge af det ærede medlem hr. Aage Foghs særstandpunkter vedrørende kapitalvindingskat, grundværdistigningsskyld og eventuelt fremsætte lovforslag herom? Det forekommer mig, at den bemærkning, den højtærede finansminister kom med om ekspertudvalget, der skal undersøge grundskyldsproblemet, er et forsøg på at få grundstigningsskylden ind ad bagdøren til erstatning for de foretagne skattemæssige lemper. Jeg tillader mig derfor, til trods for at den højtærede finansminister har svaret på et andet spørgsmål, der er stillet, at gentage det spørgsmål, som står optrykt på folketingsmandens dagsorden:

„Vil ministeren redegøre for det nærmere indhold af den mellem regeringen og folketingsmand Aage Fogh indgåede aftale angående ejendomsbeskatningen,

der var en betingelse for hans stemmeafgivning ved tredje behandling af afgiftslovene?“

Finansministeren (Poul Hansen): For så vidt angår det ærede medlems spørgsmål, således som det skriftligt er formuleret til mig, kan jeg henvise til, hvad jeg allerede har svaret det ærede medlem fru Birthe Wetlesen. Jeg må dertil føje, at det forekom mig, at det ærede medlem med sine bemærkninger omgav de drøftelser, der har fundet sted, med megen mystik og dramatik, som der ikke har været tale om. Der er i den påståede aftale hverken mere eller mindre, end jeg her tidligere har oplyst.

N. Chr. Christensen: Jeg vil gerne gøre den højtærede finansminister opmærksom på, at det er ikke mig, der har omgivet sagen med mystik og dramatik. Det fremgår klart af det radikale hovedstadsblad Politiken, at der er både dramatik og mystik om den, og derfor gentager jeg mit spørgsmål til den højtærede finansminister: vil finansministeren offentliggøre den pagt, der er nedskrevet vedrørende det forhold, som spørgsmålet er rejst om her i dag?

Finansministeren (Poul Hansen): Hvad der i denne sag overhovedet er at offentliggøre, har jeg meddelt her. Der er hverken mere eller mindre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hagen Hagensen* til finansministeren:

„Vil ministeren foranledige forslag om, at samlevende, ugifte forældre i henseende til forsørgerstatustilskud og børnetilskud ikke stilles bedre end samgifte og sambeskattede forældre?“

Hagen Hagensen: Efter den gældende lovgivning er det således, at ægtefæller, der er samboende og sambeskattede, modtager børnetilskud til hjemmeværende børn.

[Hagen Hagensen.]

Det er også således, at ugifte, der har hjemmeværende børn, beskattes som forsørgere og får børnetilskud, der er forhøjet med 300 kr. årlig for hvert barn. Hvis det nu forekommer, at der er ugifte, samlevende forældre, som har hjemmeværende fællesbørn, og som begge bidrager til børnenes underhold, uden at den ene er bidragspligtig i henhold til offentlig resolution, så beskattes begge ægtefæller efter loven som forsørgere af hver sin indkomst; den af forældrene, der har forældremyndigheden, får børnetilskud, da vedkommende ikke er sambeskattet med en ægtefælle, og dette tilskud er forhøjet med 300 kr. årlig pr. barn. Det gælder altså både for forældre, der aldrig har været samgift, og for forældre, der er fraskilte, men som bor sammen, og som har hjemmeværende fællesbørn. Det er en kendt sag, at mit parti ønsker, at sambeskatningen bringes til ophør, men derfra og så til ligefrem at give præmie for, at man lever sammen uden at være gift — måske har de pågældende oven i købet været det og har fællesbørn — synes vi der er et langt spring. Det er i hvert fald min mening, at det er et forargeligt forhold, at ugifte, men samlevende forældre stilles bedre end samgifte og efter lovgivningen sambeskattede forældre.

Derfor mener jeg, det er et forhold, der må bringes til ophør snarest, og derfor har jeg stillet det spørgsmål til den højtærede finansminister, om denne vil foranledige fremsat forslag om, at samlevende, ugifte forældre i henseende til forsørgerstatus og børnetilskud ikke stilles bedre end samgifte og sambeskattede forældre.

Finansministeren (Poul Hansen): Til indledning kan jeg ikke tilbageholde den bemærkning, at man må beundre den iver, hvormed det ærede medlem fremdrager snart alle tænkelige relationer mellem børn og beskatning.

I dette tilfælde må jeg jo være enig med det ærede medlem i, at der findes tilfælde, hvor samlevende, ugifte forældre stilles gunstigere med hensyn til børnetilskud end de skatteborgere, som det ærede medlem karakteriserer som „samgifte og sambeskattede forældre“. Der foreligger altså et problem. De foreløbige overvejelser, som det ærede

medlems spørgsmål har givet anledning til, viser, at problemet ikke er så let at løse, som det kunne se ud til; der kan meget let opstå nye komplikationer, og det lader sig i hvert fald ikke løse fra den ene dag til den anden. Men jeg vil gerne give tilsagn om at inddrage også dette spørgsmål i skattedepartementets og mine overvejelser, idet jeg føjer til, at så vidt jeg foreløbig kan se, må vi stræbe efter en løsning i en større sammenhæng, f. eks. og vel naturligst i forbindelse med en almindelig revision af ægtefællebeskatningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *H. C. Toft* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Hvornår vil ministeren udvirke, at aflytningsforholdene for det nordjyske regionalprogram forbedres, således at programmet også kan modtages i alle dele af Thy og på Mors?“

H. C. Toft: Den 13. februar for et år siden stillede jeg den højtærede kulturminister det spørgsmål, om han ville udvirke, at aflytningsforholdene for regionalradioprogrammet for den nordjyske sender fra Ålborg blev forbedret, således at aflytningsforholdene blev sådan, at man også kunne høre denne lokalradio i Thy og på Mors, idet forholdet var det, at store dele af Thisted amt overhovedet ikke havde mulighed for at aflytte sit eget lokalradioprogram og andre dele havde meget ringe aflytningsforhold. I øvrigt er aflytningsforholdene i en del af Salling heller ikke særlig gode, men de er jo for en stor del tilknyttet et andet område.

Den højtærede kulturminister gav mig dengang tilsagn om, at han ville undersøge mulighederne. Jeg henviste til, at man eventuelt kunne benytte Skivesenderen til det nordjyske regionalprogram, således at det område, som Skivesenderen skulle dække, derved blev udnyttet på den måde, som det vel var hensigten, idet det er oplyst for mig, at selv om man anvendte Skivesenderen til dette program, ville aflytningsforholdene for det midtjyske regionalprogram ikke blive særlig forringet, idet man har FM-sender både i Holstebro og i Århus at benytte til dette program.

Nu er der gået over et år, og forholdene

[H. C. Toft.]

er ikke forbedret siden da. Det er derfor, jeg i dag retter mit spørgsmål til den højtærede kulturminister om, hvornår ministeren vil udvirke, at aflytningsforholdene bliver bedre for den nordjyske regionalradios programmer.

Jeg kunne også tænke mig over for den højtærede kulturminister at henlede opmærksomheden på en anden mulighed. Man har den mulighed at udsende regionalprogrammerne med en ugedag til hvert område, således at hele landet har mulighed for at aflytte disse regionalprogrammer. Forholdet er jo det, at der også er mange andre end lige dem, der bor i det lokale område, der er interesserede i at høre disse udsendelser; med „andre“ tænker jeg i særdeleshed på dem, der er født og opvokset inden for et område, men nu bor i andre dele af landet. Vi har her i hovedstaden en lang række foreninger med lokal tilknytning; der er en Ærøforening, en Thyboforening, en Morsøforening, og der er vel også en forening for bornholmere. Det er klart, at de, der ikke længere bor på hjemegnen, har en interesse i at kunne høre udsendelserne hjemmefra, og hvis den højtærede kulturminister ikke kunne tænke sig at løse problemet på anden måde, var der altså den mulighed, at regionalprogrammerne udsendes dagligt med en udsendelse til hvert program om ugen. Så løste man alle problemer på én gang.

Jeg ønsker dem i hvert fald løst på en eller anden måde, og derfor rejser jeg det spørgsmål, hvornår kulturministeren agter at udvirke en ændring af forholdene.

Ministeren for kulturelle anliggender (Bomholt): Da det ærede medlem hr. H. C. Toft i februar sidste år stillede spørgsmål om mulighederne for at forbedre aflytningsforholdene for det nordjyske regionalprogram, svarede jeg, at jeg ville undersøge, hvordan de tekniske og økonomiske muligheder for oprettelsen af en ny FM-senderstation ved Thisted ville være, og jeg tilføjede, at såfremt realiseringen af et sådant stationsbyggeri måtte stå hen i en uvis fremtid, ville jeg undersøge, om det midlertidigt var muligt at omlægge udsendelserne fra de respektive senderstationer, således at radioaflytning af regionalprogrammet kan forbedres i Thy og på Mors.

Umiddelbart i forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet tilskrev jeg radiorådet om disse ting, og jeg skal gerne nu fortælle det ærede medlem, hvad der videre er sket.

Med hensyn til spørgsmålet om omlægning af udsendelserne har post- og telegrafvæsenet meddelt Danmarks radio følgende — jeg beder den højtærede formand om tilfaldelse til at citere —:

„Dersom det er ønsket ved hjælp af bestående sendere at forbedre modtageforholdene for regionalprogram i det vestlige Thy, kan det kun ske på bekostning af modtageforholdene andre steder, f. eks. ved at lade mellembølgesenderen i Skive udsende det nordjyske regionalprogram i stedet for det midtjyske, således som det var tilfældet ved regionalradioens start.“

Denne udvej synes altså ikke farbar. Radiorådet har herefter bedt post- og telegrafvæsenet om at foretage en undersøgelse af spørgsmålet om, i hvilket omfang landet er effektivt dækket af de eksisterende FM-stationer. Denne undersøgelse er foretaget, og radiorådet har nu anmodet generaldirektoratet om at fremkomme med konkret forslag til gennemførelse af en perfekt FM-dækning for hele landet, herunder naturligvis også spørgsmålet om løsning af de problemer, der foreligger med hensyn til modtageforholdene for det nordjyske regionalprogram. Det kan forventes, at denne sag i løbet af foråret vil blive endeligt behandlet af radiorådet og derefter indsendt til ministeriet med forslag om tilvejebringelse af de nødvendige bevillinger.

Det ærede medlem stillede et særligt forslag vedrørende fordeling af regionalprogrammerne på ugens dage. Jeg tør ikke på stående fod tage standpunkt til det her stillede forslag, men jeg skal lade det undersøge.

H. C. Toft: Af den højtærede ministers svar fremgår det nu, at radiorådet ikke alene har anmodet om at få undersøgt mulighederne for at lave en lokal sender i Thisted, men at man også vil søge at udarbejde et sådant forslag. Jeg forstår nu på ministeren, at når et sådant forslag kommer, er han indstillet på, at bevillingen til det skal søges omgående, således at sagen kan løses så hurtigt som muligt.

Ministeren for kulturelle anliggender (Bomholt): Jeg tror ikke, det ærede medlem har misforstået mig.

Jeg kan trøste det ærede medlem med — det er en ringe trøst — at Ringkøbingområdet har en endnu ringere stilling end det nordjyske område med hensyn til FM-dækning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Else-Merete Ross* til justitsministeren:

„Mener ministeren, at påtale for overtrædelse af straffelovens § 225, stk. 4, er sket i videre omfang end forudsat ved lovens vedtagelse, og mener ministeren, at bestemmelsen i praksis har fået uheldige og utilsigtede virkninger?“

Else-Merete Ross: Den højtærede justitsminister svarede for nylig på et spørgsmål af det ærede medlem frk. Helga Pedersen om virkningen af straffelovens § 225, stk. 4. Ministeren var, specielt efter indhentet materiale hos anklagemyndigheden og Københavns politi, tilfreds med lovens virkninger. Denne udtalelse forekommer mig mærkelig, når man et par dage senere i pressen læser, at den politiinspektør, der til daglig administrerer loven, har dårlige erfaringer med den nævnte bestemmelse og vil stille forslag om dens afskaffelse.

Ministeren forsøgte at komme nærmere ind på de konkrete og ikke utypiske eksempler, der bl.a. i Politikens kronik af den 7. februar er fremdraget på homofile, som er blevet idømt betingede eller ubetingede frihedsstraffe for at have givet en partner under 21 år, men over 18 år f. eks. 8-10 kr. til en bil hjem, også i tilfælde, hvor der ikke var mulighed for at benytte offentlige trafikmidler. Jeg vil gerne høre ministerens mening om disse eksempler sammenholdt med ministerens løfte til folketinget om, at loven ikke skulle kriminalisere ethvert traktement.

Det er med god grund, man kan være i vildrede med lovens rette fortolkning. Politiinspektør Jersild har ment, at f.eks. penge til en vogn hjem ikke kan rammes, medens han på den anden side har ment, at penge til et par pakker cigaretter kunne sidestilles med prostitutionsbetaling, hvilket ombudsmanden dog har fundet for vidt-

gående. Der må derfor hos folk herske en betydelig usikkerhed med hensyn til lovens fortolkning undtagen hos domstolene, som i overensstemmelse med rigsadvokatens indstilling foreløbig har trukket en grænse ved 10 kr.

Denne usikkerhed kan måske i forbindelse med 21 års grænsen være en medvirkende årsag til, at man hører om flere og flere eksempler på homofile, der udsættes for vold, tyveri og pengeafpresning. Det må være i retssikkerhedens interesse at spørge, hvad man skal stille op med dette, at mennesker er blevet mere ængstelige for myndighederne end for bøllerne.

Politikens kronik berettede om en mand, der havde fået kæben knust og var frygteligt tilredt, men som på skadestuen ikke ville lade lægen tilkalde politiet, da han ikke var sikker på, at voldsmanden var over 21 år.

I B.T. den 12. december 1961 opfordrede kriminalpolitiet 13 mænd til at melde sig. 4 unge mellem 16 og 19 år havde om sommeren truet dem med åben kniv og klø eller tilkaldelse af politiet. De 6 havde afleveret armbåndsurs og kontanter, resten havde ikke noget at aflevere. Ingen af de eftersøgte havde foretaget sig noget ulovligt, så de kunne frit melde sig. Kun 2 havde indgivet anmeldelse, de 11 andre ikke.

Et par unge værnepligtige kørte en weekend til København sammen. Da de mødtes søndag aften for at køre tilbage, medbragte den ene en dyr båndoptager. Han havde stjålet den hos en homofil, han havde besøgt. Han hævdede, at det kunne han da roligt gøre, for manden turde ikke anmelde tyveriet.

Mener ministeren ikke, at loven har fået uheldige virkninger, når unge ustraffet kan foretage sig sådanne handlinger og de, som det går ud over, ikke tør anmelde dem? Hvordan kan de første rammes og de sidste beskyttes?

Jeg er godt klar over, at det vil være forbundet med meget store vanskeligheder at få et indtryk af dette problems omfang, men det eksisterer som en realitet. Derfor vil jeg spørge, om der er en løsning ad lovgivningens vej?

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Når det ærede medlem spørger, om jeg mener,

[Justitsministeren.]

at påtale for overtrædelse af straffelovens § 225, stk. 4, er sket i videre omfang end forudsat ved lovens vedtagelse, må jeg henvise til min besvarelse af det ærede medlem frk. Helga Pedersens spørgsmål til mig den 12. februar i år. Jeg redegjorde da for anklagemyndighedens praksis og gav udtryk for den opfattelse, at denne praksis er i overensstemmelse med de forudsætninger, under hvilke loven i sin tid blev vedtaget, og som jeg ligeledes redegjorde for i mit svar til det ærede medlem frk. Helga Pedersen.

I kritikken af praksis har der været peget på sager, hvor der efter tiltaltes forklaring alene er udbetalt et beløb til partneren til transport hjem. Efter min mening kan der ikke rejses kritik mod anklagemyndigheden for ved tiltalespørgsmålets afgørelse at have undladt at lægge vægt på, hvortil et eventuelt vederlag påstås at være anvendt, når det dog er bragt på det rene, at ydelse af vederlag har været en forudsætning for forholdet.

Det ærede medlems spørgsmål om, hvorvidt bestemmelsen har fået uheldige og utilsigtede virkninger, giver mig anledning til at pege på, at bestemmelsens gennemførelse for alle os, der i sin tid gik ind herfor, var resultatet af en afvejelse af modstående hensyn. Jeg understreger, at formålet med den alene var at søge opnået en begrænsning af den homoseksuelle prostitution og dermed af de sociale og menneskelige skadevirkninger, som er forbundet med den. De modhensyn, der har været inddraget i overvejelserne af bestemmelsen, har været frykten for, at den skulle føre til udøvelse af afpresning over for de homoseksuelle, og at den hos disse skulle skabe angst for at indgive anmeldelse til politiet for voldshandlinger og andre forbrydelser imod dem. Et flertal af tingets medlemmer fandt, at denne afvejelse måtte føre til bestemmelsens indførelse.

Om de nævnte modhensyn skal jeg bemærke, at det ifølge sagens natur selvfølgelig er overordentlig vanskeligt at danne sig nogen endelig mening herom, og på grund af den korte tid, som har været til rådighed, har jeg ikke kunnet lade foretage nogen tilbundsgående undersøgelse heraf; men jeg har orienteret mig foreløbigt hos politidirek-

tøren i København, som har oplyst, at der ikke, siden § 225, stk. 4, trådte i kraft, har verseret sager om pengeafpresning på grund af denne bestemmelse. Jeg er naturligvis helt klar over, at de afpresningsforhold, som bestemmelsen måtte give anledning til, som hovedregel ikke vil komme til politiets kundskab, men det oplyste giver dog vel et fingerpeg.

Med hensyn til bestemmelsens egnethed til at modvirke den homoseksuelle prostitution henviste jeg i min besvarelse af det ærede medlem frk. Helga Pedersens spørgsmål til en skriftlig erklæring fra politidirektøren i København, i hvilken udtaltes, at indførelsen af den nye bestemmelse havde været medvirkende til, at de homoseksuelle betalere søgte partnere, der var noget ældre, end det tidligere havde været tilfældet.

Det ærede medlem fru Else-Merete Ross mente, at jeg skulle have givet udtryk for, at jeg var tilfreds med lovens virkninger. Det har jeg ikke sagt. Jeg sagde i mit svar til det ærede medlem frk. Helga Pedersen, at justitsministeriet fortsat ville følge udviklingen på dette område, men at hvis jeg skulle give udtryk for en vurdering på daværende tidspunkt, måtte det være, at de erfaringer, der forelå i løbet af den foreløbig ret korte tid, hvori loven havde været i kraft, ikke gav mig grundlag for at tage noget initiativ med hensyn til en ændring af bestemmelsen.

Som det fremgår af, hvad jeg tidligere har sagt, er jeg interesseret i nøje at følge virkningerne af bestemmelsen, herunder såvel i positiv som i negativ retning. Jeg vil derfor nu på ny søge indhentet så udførlige oplysninger som muligt fra politiet såvel i København som i andre større politikredse, hvor tilsvarende problemer foreligger. Jeg vil herved lægge vægt ikke alene på en mere indgående undersøgelse af sådanne mulige uheldige virkninger som dem, det ærede medlem har peget på, men også på en nærmere belysning af det ikke mindre vigtige spørgsmål om bestemmelsens effektivitet med hensyn til gennemførelsen af det, der var bestemmelsens formål: begrænsningen af den homoseksuelle prostitution.

Else-Merete Ross: Jeg vil gerne takke for svaret, som jeg synes var temmelig parallelt

[Else-Merete Ross.]

med det svar, der blev givet det ærede medlem frk. Helga Pedersen. Det eneste nye var, at der vil blive foretaget yderligere undersøgelser, og det er jeg naturligvis tilfreds med.

Jeg vil imidlertid gerne have lov at stille et tillægsspørgsmål. Da grundlaget for vedtagelsen af § 225, stk. 4, var teorien om, at unge gennem forførelse kunne blive homofile, vil jeg spørge, om ministeren vil tage denne teori op til fornyet undersøgelse. Allerede i 1951 hævdede adskillige videnskabsmænd, bl. a. professor Hjalmar Helweg, at teorien ikke var rigtig. Efter den tid har overlæge Vangberg yderligere fremdraget nyt materiale, der dokumenterer denne teoris urigtighed.

Hvis det er rigtigt, som det refereres i pressen, at politiinspektør Jersild gennem sine undersøgelser er kommet til det resultat, at antallet af sager, hvori 18-21-årige er impliceret, overhovedet ikke viser nogen nedgang under den nye bestemmelse, ville det så ikke være rimeligt at lade § 225, stk. 4, bortfalde og vende tilbage til den gamle 18 års grænse? Det ville sandsynligvis også reducere antallet af overfald og overløst mod homofile.

Gennem skærpelsen af loven medvirkede vi til en nedvurdeing af alle homofile og har gjort tilværelsen for dette mindretal endnu sværere end tidligere. Jeg går ud fra, at ministeren ligesom jeg har hørt om en homofil, der var sigtet, og hvor sigtelsen blev meddelt hans arbejdsgiver, inden der var faldet dom i sagen. Han kunne ikke bære det og begik selvmord. Min hjemmelsmand hævder, at det er selvmord nr. 10 i hans homofile omgangskreds. Er det rimeligt, at vi gør livet så svært for disse folk, at nogle af dem betragter døden som en lettelse? Mener ministeren ikke, at det af disse tre grunde ville være rimeligt at tage loven op til snarlig revision?

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det er ikke min erindring, at teorien om forførelse har spillet nogen rolle ved den afstemning, hvor 92 af tingets medlemmer stemte for § 225, stk. 4. Om det kan blive muligt gennem den undersøgelse, der nu iværksættes, eller gennem studiet af politiinspektør Jersilds kommende værk at nå

frem til en belysning af spørgsmålet om den rolle, forførelsen kan spille, tør jeg ikke have nogen som helst mening om. Jeg betvivler det naturligvis på forhånd. Det er ikke læger, der foretager denne undersøgelse.

Må jeg så i øvrigt meget stærkt understrege, at jeg ville meget beklage, hvis man opfattede bestemmelsen i § 225, stk. 4, som udtryk for en diskriminering af de medborgere, der er homoseksuelle. Det har aldrig været meningen dermed, og for det flertal, der stemte for forslaget, var begrundelsen den, jeg har givet.

Det ærede medlem nævnte for mig, at der skulle være forekommet en række selvmord. Jeg kender ikke de sager, det ærede medlem nævner, men det er klart, at jeg vil anmode om, at man, hvor det er muligt, undersøger, om dette er rigtigt. Der har i meget af den fremstilling, pressen har givet, været overdrivelser, som jeg ikke tror nogen er tjent med at gøre til sine egne. Om de undersøgelser, der nu foretages, og resultatet heraf, herunder også af den undersøgelse, politiinspektør Jersild har foretaget, skal føre til, at man må drage den slutning, at de forudsætninger, hvorunder flertallet vedtog bestemmelsen, er forkerte eller er blevet forkerte, hvilket igen skulle føre til en revision af lovbestemmelsen, tør jeg i øjeblikket ikke svare på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hagen Hagensen* til justitsministeren:

„Finder ministeren det forsvarligt og rimeligt, at der i vidt omfang rejses tiltale efter lokale politivedtægter, som det ikke er muligt at erhverve i handelen eller på anden måde?“

Hagen Hagensen: Ifølge en lov fra 1863 om omordning af Københavns politi og lov af 1871, indeholdende bestemmelser om politiet uden for København, skal der for enhver af landets købstæder samt for Frederiksberg med flere områder udarbejdes politivedtægter, indeholdende ordens- og rimelighedsbestemmelser for vedkommende område. Dette er da også sket. Lovene herom har været til revision senest i 1937, og de forskellige politivedtægter landet over har i årenes løb været gjort til genstand for forskellige ændringer. Mit spørgs-

[Hagen Hagensen.]

mål til den højtærede justitsminister er stillet, fordi jeg gerne vil henlede opmærksomheden på det forhold, at landets borgere i hvert fald i en lang række områder igennem længere tid — og i visse tilfælde endda igennem mange år — ingen mulighed har haft for at skaffe sig politivedtægterne i en række politikredse. Det kan således nævnes, at politivedtægten for København, der er fra 1913, og hvoraf de seneste ændringer er fra 1938, i henved 10 år har været udsolgt fra det forlag, der har udgivet den, og simpelt hen ikke været til at skaffe. Det er jo ikke alle, der er så heldige at bo i Husum-Brønshøj, hvor det lokale distriktsblad som føljeton har bragt Københavns politivedtægt for derefter at samle den og udgive den som nytårshilsen — i en meget morsom udgave i øvrigt.

Nu er det formentlig ikke alt, hvad der står i de 109 paragraffer i Københavns politivedtægt, som skal blive stående. Det er vel rimeligt at overveje at lave om på, hvorvidt grise og lam skal køres på trillebør og ikke må køres på Strøget, at tyre ikke må føres løse gennem byen, og at man på sporvogne ikke må have hattenåle, uden at de er forsynet med sikkerhedsdup. Der er mange morsomme ting, der sikkert skal laves om, og det er rimeligt, at man tager tid til at overveje det, så man får politivedtægter, der er tidssvarende og kan forventes at holde en række år fremover. Jeg er også bekendt med, at man er i færd med at ændre disse, og jeg skal ikke sige andet, end at det udvalg, der sidder, måske kunne skynde sig at blive færdigt. Men én ting er givet og står for mig som noget ganske klart: det må være således, at man kan få politivedtægterne, de vedtægter, der daglig rejses tiltale efter, og selv om det alene drejer sig om forseelser og ikke egentlige forbrydelser, må man dog have mulighed for at finde frem til, hvad man skal vedtage bøder for eller af retten får pålagt bøder for.

Må jeg have lov til at føje til, at det er ikke alene forholdene i København, det drejer sig om. Jeg har ladet spørge i en række politikredse og kan fra området her omkring hovedstaden nævne, at man gennemgående har givet det svar, at politivedtægten ikke findes tilgængelig, men at

man i det omfang, det er muligt, hvis der rejses konkrete spørgsmål, vil vejlede folk.

Jeg mener, at dette forhold må laves om.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Forbuddet mod grise på Strøget bør vist opretholdes, navnlig efter at Strøget er blevet gågade.

Jeg går ud fra, at det stillede spørgsmål tilsigter at foranledige en redegørelse for, hvorledes det forholder sig med muligheden for at få kendskab til — herunder i handelen at kunne erhverve — særtryk af gældende politivedtægter. Jeg har imidlertid ikke på den korte tid, der har været levnet mig, kunnet skaffe udtømmende oplysninger herom. Dog kan jeg sige, at det er muligt i ethvert amt og i enhver købstad at skaffe sig kendskab til indholdet af stedets politivedtægt om ikke på anden måde så ved henvendelse på amts-, kommune-, dommer- eller politikontorerne.

Ifølge de gældende regler påhviler det uden for København kommunerne at drage omsorg for vedtægternes trykning senest 8 dage før den dag, de skal træde i kraft, og kommunalbestyrelsen skal drage omsorg for, at et passende antal eksemplarer er til salg for en billig betaling. For Københavns vedkommende findes der ingen regel om, på hvilken måde bekendtgørelse skal ske. Københavns politivedtægt er optaget i Lovtidende. Spørgsmålet om dens optrykning til erhvervelse i særtryk i handelen blev rejst over for justitsministeriet for nogle år siden, og det blev da oplyst, at politivedtægten, som ved privat foranstaltning havde været bragt i handelen som særtryk, i længere tid havde været udsolgt fra forlaget, og at der så godt som aldrig blev spurgt efter den. Derfor, og da politivedtægten på anden måde var tilgængelig for borgerne, og under hensyn til, at en ny politivedtægt for København var under udarbejdelse, skønnede jeg, at der ikke var tilstrækkelig anledning til at lade den optrykke.

Der foreligger herudover i justitsministeriet kun 2 klager over, at man ikke har kunnet få særtryk af politivedtægter. I december 1957 klagedes der over, at politivedtægten for Århus købstad var udsolgt hos forhandlerne. Århus byråd meddelte, at nyt oplag ville blive trykt, når et tillæg

[Justitsministeren.]

til politivedtægten var blevet stadfæstet, og det skete i februar måned 1958. I 1960 klagedes over, at man ikke kunne købe eksemplarer af politivedtægten for Frederiksberg kommune. Denne klage kunne imidlertid besvares med, at Frederiksberg kommune i mellemtiden havde ladet den lokale politivedtægt genoptrykke.

I løbet af nogle få år vil der ske en bedring i disse forhold, Justitsministeriet har nemlig i 1961 udsendt en ny normalpolitivedtægt for købstæder og er i færd med at udarbejde en ny for landdistrikter. Dette betyder, at hele landet i løbet af de kommende år vil få nye og moderniserede politivedtægter, og at det over hele landet vil blive muligt at få særtryk af de lokale politivedtægter.

Når det ærede medlem spørger, om jeg finder det forsvarligt og rimeligt, at der rejses tiltale efter lokale politivedtægter, som det ikke er muligt at erhverve i handelen eller på anden måde, gør jeg opmærksom på, at folk faktisk kun i meget ringe omfang påberåber sig ukendskab til politivedtægterne.

Dette hænger sammen med, at det alt-overvejende antal sager om overtrædelse af politivedtægterne drejer sig om forhold, om hvis strafbarhed ingen er i tvivl, medens andre af vedtægtens bestemmelser med mellemrum indskærpes i de lokale blade af en række politimestre.

Uanset dette forstår jeg meget vel, at den nuværende ordning kan give anledning til principielle betænkeligheder, og jeg er enig med det ærede medlem i, at det er vigtigt, at borgerne har den nemmest mulige adgang til at gøre sig bekendt med politivedtægternes bestemmelser.

Hagen Hagensen: Jeg takker den højtærede justitsminister for det udførlige svar og vil blot have lov til at stille et tillægs-spørgsmål.

Når forholdet nu er det, at man i en række politikredse ikke umiddelbart har adgang til at skaffe sig politivedtægten, hvilket formentlig skyldes, at man er i færd med at udarbejde en ny eller ændre på den gamle, hvorfor man finder, at der i hvert fald ikke for tiden er grund til at genoptrykke politivedtægten, så synes jeg — og jeg vil

gerne spørge, om den højtærede minister er enig med mig deri — at ministeriet burde sørge for eller i hvert fald henstille, at hvor politivedtægten ikke er til at få, bør der ved udfærdigelse af bødeforlæg og anklageskrift påføres disse en afskrift af de bestemmelser i politivedtægten, som påstås overtrådt.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg kan i og for sig meget godt forstå meningen med det kompromisforslag, det ærede medlem i dette øjeblik fødte, og det vil give anledning til dybtgående overvejelser. Jeg føjer til, at hvis vi skal ind på det — og det vil jo medføre en del skriveri — bliver det en spore for os til at søge arbejdet med politivedtægterne fremskyndet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **H. Larsen (Bjerre)** til fiskeriministeren:

„Vil ministeren aktivt støtte Dansk Fiskeriforenings bestræbelser for at sikre Østersøfiskerne betryggende arbejdsvilkår på fangstpladserne?“

H. Larsen (Bjerre): Gennem den seneste tid er der fjernet redskaber og fangst fra Østersøfiskerne fra deres naturlige fangstpladser i et sådant omfang, at betydelige tab har måttet bæres af dem. Da forårsfiskeriet nu er tiltagende og meget betydelige erhvervsmæssige interesser står på spil for fiskerne, har Dansk Fiskeriforening besluttet sig til at tage sagen op til undersøgelse for om muligt at klare problemerne.

Da problemerne sikkert bedst løses gennem sideordnet officiel støtteaktion, vil jeg med mit spørgsmål give den højtærede fiskeriminister en adgang til officielt at bekræfte sin interesse heri. Der tales nu så meget om, at Østersøen skal være et fredens hav, og det bør det også være for vore arbejdsomme fiskere. Jeg har derfor stillet den højtærede fiskeriminister det spørgsmål, om ministeren aktivt vil støtte Dansk Fiskeriforenings bestræbelser for at sikre Østersøfiskerne betryggende arbejdsvilkår på fangstpladserne.

Fiskeriministeren (A. C. Normann): Når det ærede medlem hr. H. Larsen (Bjerre) spørger mig, om jeg aktivt vil støtte Dansk

[Fiskeriministeren.]

Fiskeriforenings bestræbelser for at sikre Østersøfiskernes arbejdsvilkår på fangstpladserne, vil jeg gerne først sige, at jeg endnu ikke har modtaget nogen henvendelse fra Dansk Fiskeriforening om sagen, men at jeg, såfremt en sådan fremkommer, naturligvis vil drøfte med fiskeriets hovedorganisationer, hvordan sagen bør gribes an med bedst mulig udsigt til et godt resultat.

Nu må enhver, som kender lidt til laksefiskeri i Østersøen, vist erkende, at det er overordentlig vanskeligt at undgå, at der sker skade på redskaberne, idet fiskeriet hovedsagelig foregår med drivgarn og drivkrogliner af meget stor længde, og selv om afmærkning af redskaberne foretages, er det klart, at denne form for fiskeri på pladser, hvor ofte adskillige både fra forskellige nationer fisker samtidig i det samme område, og hvor der forekommer en del sejlads i øvrigt, må give anledning til oversejling af redskaber med de deraf følgende komplikationer og ofte betydelige skader.

Jeg er naturligvis enig med fiskerne om, at der bør gøres mest muligt for at afværge skader, og dette kunne bedst gøres, hvis man kunne nå til internationale regler med hensyn til afmærkning m. v. Jeg tror faktisk, at der dér er et betydeligt savn, som bør søges afhjulpet.

Spørgsmålet om fællesnordiske regler for afmærkning af fiskeredskaber har været optaget til drøftelse i det nordiske kontaktudvalg vedrørende fiskerispørgsmål, som på dansk initiativ er blevet etableret, og der er her opnået enighed om, at man fra svensk side skulle tage initiativ til yderligere drøftelse af spørgsmålet. Sådanne drøftelser vil nu finde sted, men både de nordiske og de internationale forhandlinger om mærkningsregler m. v., der netop nu foregår, vil tage nogen tid. Spørgsmålet er derfor, hvad der herudover kan foretages i øjeblikket, og herom er jeg som sagt meget villig til at forhandle med fiskeriets organisationer.

Fiskeriministeriet fik for nogen tid siden en henvendelse fra en eksportør, der for 3 nærmere angivne fiskere, som havde mistet en del laksekroge og andet i den østlige del af Østersøen, anmodede fiskeriministeriet om ad diplomatisk vej at rette henvendelse til et enkelt Østersøland. Da der imidlertid ikke forelå nogen som helst oplysninger om, hvem skadevolderen var, om afmærkningen af redskaberne eller om mærkerne på laksekrogene, ja, dårlig nok om positionen, var grundlaget for en henvendelse ad diplomatisk vej faktisk alt for spinkelt. Men jeg meddelte klageren, at jeg, når vi fik mere konkrete oplysninger om det foreliggende tilfælde eller om eventuelle fremtidige, da gerne ville foretage henvendelser ad diplomatisk vej både i den hensigt at søge opnået erstatning for den konstaterede skade og i håb om, at henvendelsen ville virke forebyggende med henblik på fremtiden.

Jeg er tilfreds med, at det ærede medlem har givet mig lejlighed til her at bekræfte, at vi fra fiskeriministeriets side skal gøre alt, hvad vi kan, for at støtte fiskerne i situationer af den art, der her er tale om.

H. Larsen (Bjerre): Jeg takker den højtærede fiskeriminister for svaret og håber, at støtten vil føre til det ønskede resultat.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgertiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om de kulturhistoriske lokal-museer.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 65) findes i tidenden sp. 2545).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.